

(DÜNYA)

ABD için, yeni ve dinamik bir güç

Obama'nın siyahlarla ilgili bir mücadeleden gelmediği ve "ırk önemli değil, önemli olan milli birlik ve beraberliktir" dediği unutulmamalı

ŞABAN İBA

Barak Obama'nın ABD'nin 44. Başkanı seçilmesi bütün dünyada yankı uyandırdı. Dünya medyası olayı sürmanşetten verdi. Obama'yla ABD politikalarının değişeceği beklentisi içinde olan ülkeler ve liderler de çeşitli tepkiler gösterdi.

Bu bağlamda en erken mesaj, daha seçim sonuçları belli olmadan Obama'nın seçileceğini açıklayan Venezuela devlet Başkana Hugo Chavez'den geldi. Chavez, Obama'nın seçimi kazanacağını söyleyerek "Ondan devrimci olmasını istemiyoruz, sosyalist ol da demiyoruz ama ABD Başkanı olmak üzere olan bir siyahi olarak Küba'ya uygulanan ambargonun üstesinden gelebilecek yetenekte olmasını diliyoruz" dedi. Chavez sözlerini "Irak'tan ABD askerlerini çeksin, İran'a tehditleri bitirsin, Venezuela ve dünya da sussun" diyerek tamamladı.

Irak'ta resmi Essabah gazetesinde yayımlanan bir yorumda, Obama'nın seçilmesiyle ABD'nin Irak politikasının, önemli ölçüde değişmesinin ihtimal dahilinde olmadığı, çünkü Amerika'nın, istikrarlı bir Irak konusunda hayati bir çıkara sahip olduğu yazıldı.

Güney Afrika'da ırk ayrımına dayalı Apartheid rejimiyle mücadelenin simgesi olan eski Devlet Başkanı Nelson Mandela da, ABD başkanlık seçiminde Obama'nın zaferini övdü ve Obama'ya dünya çapında yoksullukla, salgın hastalıklarla mücadele etmesi çağrısında bulundu.

Nükleer programdan dolayı İran'a yönelik yaptırımların sıkılaştırılmasını öneren Obama'ya peşin bir uyarı İran'dan geldi! İran'ın mesajında "ABD'nin hava sahasını ihlal etmesi durumunda karşılık verilecektir" denildi.

Jimmy Carter'dan sonra bir seçimde yüzde 50'den fazla oy alan Obama, ilk palanda Clinton dönemi başkanlık danışmalarını göreve çağırarak Clinton'un izinden gideceğini belli etmeye başladı.

1960'dan bu yana ki en büyük katılımın ger-

çekleştiği seçimler sırasında Obama'nın 5 vaadi vardı. Bu vaatler etkili olmalı ki, Obama, siyahlardan, kadınlardan, gençlerden ve Hispaniklerden (Hispanik, ABD'de 44 milyon nüfus ve yüzde 15 seçmen oranıyla azınlıklar arasında ilk sırayı oluşturan Latin Amerikalı göçmenlere verilen ad) yüksek oranda oy aldı.

Seçim sonuçları belli olduktan sonra büyük bir kalabalığa geleneksel konuşmasını yapan Obama, "İki tane savaş var, gezegenimiz tehlikede ve finansal bir krizin içindeyiz... Önümüzdeki yol uzun ve zorlu olacak" dedi. "Demokrasi, özgürlük, fırsat, umut" gibi ideallerin peşinden gideceklerini söyleyen Obama konuşmasını "Tanrı sizi ve ABD'yi korusun" diyerek bitirdi.

Obama Neler Yapacak?

Halka "değişim" mesajı veren Obama'nın vaatleri 5 ana başlıkta toplanıyordu: 1. Irak'taki askerleri belirli bir düzen içerisinde çekmeyi ve Afganistan'a daha fazla asker kaydırmayı. 2. ABD ekonomisinde halkın tüketim harcamalarının artırılarak ekonomik durgunluğa karşı mücadele edilmesini amaçlayan "ikinci teşvik paketini" hızla bir şekilde yasallaştırmayı. 3. Kredi krizi içerisinde bulunan ve bu yüzden Wall Street'te hisse senetlerinin zayıflamasına, halkın emeklilik fonlarının değer kaybetmesine yol açan finans sektöründe yeni düzenlemeler yapmayı. 4. Yıllık geliri 200 bin doların altında olan Amerikan vatandaşlarına (toplam vergi mükelleflerinin yüzde 95'ini oluşturuyor) vergi indirimine gitmeyi. 5. ABD karşıtlığı ile tanınan devletlerin (İran, Küba, Venezuela vb.) liderleriyle önkoşulsuz olarak görüşmeyi.

20 Ocak 2009'da görevi devralacak olan Obama neler yapabilir? Öncelikle belirtelim ki, Türkiye'dekinin aksine ABD'de seçim vaatleri her zaman uygulanabilir/reel siyasal programlardır. İkincisi, Obama'nın bu vaatleri gerçekleştirilmesi zor

ve afaki şeyler değil. Her biri ABD'nin siyasal ve ekonomik istikrarı için öncelikle alınması gerekli olan tedbirleri içeriyor. Üçüncüsü de, bu vaatlerin Demokratların siyaset yapma tarzına uygun politik açılımları olmasıdır.

Ancak, ABD'de yaşanan finansal krizin boyutu, Latin Amerika, Ortadoğu ve Afrika'daki gelişmeler Obama'yı zorlayacaktır. Her şeye karşın yarattığı rüzgarın Okyanus ötesi ülkelerde yelkenleri doldurmadığının farkında olan Obama ihtiyatı elden bırakmayacak; önce Başkan Bush'un zaafını kapatacak, daha sonra da kendi dönemini realize etmeye çalışacaktır.

Obama'nın vaatlerine ilişkin güvensizlikler de erken başladı: "Ermeni soykırımını tanıyacağım" diyerek diasporadaki Ermenilerin oyunu alan Obama'nın başkan seçilmesi Ermenistan'da sevinçle karşılandı. Ancak, Ermenistan Dışişleri Bakan Yardımcısı Arman Kirakosyan "Obama'nın da sözünde duracağını söylemek zor" diyerek temkinli yaklaştı. Kirakosyan "Türkiye NATO üyesi olarak Ortadoğu'da ABD'nin en yakın müttefiki. Dolayısıyla Ankara ile ilişkileri bozmak, Washington'un dış politikası için sorunlar oluşturabilir" dedi.

Obama'nın "Irak'tan askerlerimizi çekeceğiz" demesi Irak'taki Suniler, Şiiler ve Kürt Liderler arasında farklı tepkilere neden oldu. Ancak Irak'ta şu ya da bu şekilde etkili olan bütün gruplar, siyasal istikrarı sağlamadan ABD'nin Irak'tan çekileceğine ihtimal vermiyor.

Türkiye İçin İyi mi Kötü mü?

Türkiye'de ise her ABD Başkanı'nın seçildiğinde olduğu gibi, bu kez de aynı soru soruldu: "Obama'nın ABD Başkanlığı Türkiye için nasıl olur?"

"Seçim tezleri inşallah orada kalır" diyerek Obama'nın seçilmesinden memnun olmadığını belli eden Başbakan Erdoğan, şöyle konuştu: "Seçim kampanyalarında işlenen bazı tezleri, seçim kam-

{ DÜNYA }

panyasına yönelik kalan tezler olarak değerlendiriyoruz, orada kalır diye düşünüyoruz. Türkiye-Amerika ilişkileri oradaki yönetimlerin değişmesiyle değil, ABD ile Türkiye'nin kendi arasındaki stratejik farkıyla bence belirlenmiş, bununla da devam etmeli diye düşünüyorum."

NTV'ye konuşan ve Obama'nın ekibini yakından tanıyan Brooking Enstitüsü Türkiye Uzmanı Ömer Taşpınar, bu seçim sonucunun Türkiye için iyi olacağını söyledi. Taşpınar, "Obama'nın ekibindeki Türkiye uzmanları Bush'un ekibindekilere göre Türkiye'yi daha iyi tanıyan uzmanlar. Obama iktidarı Clinton iktidarı dönemine benzeyecek" dedi.

Taşpınar, Obama'nın Ermeni meselesine bakışını da şöyle anlattı: "Obama'nın Türkiye'den beklediği şey Ermeni meselesinin ABD odaklı tartışılmasından vazgeçilmesi. Yapılması gereken zaten şu anda yapılan şeydir. Gül'ün Erivan ziyareti gibi."

Taşpınar'a göre, "Obama döneminde Clinton dönemindeki gibi Ortadoğu barış sürecine girecek. Obama'yla birlikte ABD bölgede kalmayacak ve Kuzey Irak'ın tek dostu belki de Türkiye olacak. Türkiye sadece PKK'ya bakmak yerine Kuzey Irak'a bakarsa Barzani'nin desteğini kazanacak. Ana konu Kerkük... Kerkük sorunu halledilirse kuzey Irak sorunu daha rahat halledilir."

Taşpınar, Obama yönetiminin PKK'ya muhtemel bakışını da şöyle açıkladı: "PKK tabii ki terör örgütüdür ama Türkiye'de bir Kürt sorunu vardır biçiminde olacaktır. Ancak ABD'nin Türkiye mi, Barzani mi diye bir seçim yapması söz konusu olmayacaktır. Bence Obama yönetimi Irak'tan askeri açıdan çıkarken Türkiye ile Kuzey Irak'ın arasının iyi olmasını isteyecektir."(NTV-MSNBC)

Türkiye-ABD ilişkilerinin geleneksel seyrinde süreceği kesin olmakla birlikte, bazı yeni gelişmelere karşı hangi siyasal reflekslerin ortaya çıkacağını bugünden kestirmek güç. Ancak, Türkiye'nin önemli bir rol üstlendiği Büyük Ortadoğu Projesi'nin(BOP) daha etkili bir şekilde uygulanacağını; Türkiye-ABD-İsrail stratejik ittifakının devam edeceğini; Ortadoğu'da sınırlar yeniden çizilene kadar savaş ve gerginliğin süreceğini; bölgenin yeni ve dinamik gücü olan Kürtlerin kendi kaderlerini tayin etme mücadelesinin daha etkili bir şekilde devam edeceğini vb. bugünden söylemenin müneccimlik olmadığını biliyoruz.

Sıra Demokratlarda

ABD'nin kapitalist-emperyalist sermayesinin iki büyük partisi var: Biri, köken olarak sanayi burjuvazisine dayanan Demokrat Parti, diğeri de büyük toprak sahiplerinin partisi olan Cumhuriyetçi Parti. Birincisi "reformist" görünüm sergilemesiyle, ikincisi "baskıcı" karakteriyle tekeli sermayenin iki temel eğilimlerini temsil ediyorlar. Ne bölünüyorlar, ne parçalanıyorlar ve ne de başka bir şeye dönüşüyorlar. ABD'nin iki dereceli seçim sistemine göre birer veya ikişer dönem sırasıyla iktidara geliyorlar.

Biri iktidardayken diğerrinin sadık muhalefet olduğu bir tahtaravallı sistemine göre görev yapıyorlar. Her iki partinin de kemikleşmiş bir seçmen kitlesi var. Cumhuriyetçiler ABD'nin güney ve orta bölgesi eyaletlerinde, Demokratlar ise kuzeyde etkili.

Her iki partinin de ABD'nin uluslar arası çıkarlarına göre oluşan askeri ve politik stratejileri var. İktidarlara döneminde konjonktürel durumlara göre stratejik yönelimlerinde fazla bir değişiklik olmuyor. Demokratlar da, Cumhuriyetçiler de bir önceki başkanlarının izinden giderek genellikle onların bıraktığı yarım işleri tamamlamaya çalışıyorlar.

Demokratlardan daha çok karizmatik ve popüler başkanlar çıkıyor. Cumhuriyetçilerden ise muhafazakar ve geleneksel tipler seçiliyor.

Obama'nın siyah olmasının kuşkusuz bir önemi var. ABD nüfusunun yüzde 10'unu oluşturan siyahlardan ilk kez bir başkan bu koltuğa oturacak. Ancak, Obama'nın siyahlarla ilgili bir mücadeleden gelmediği ve "ırk önemli değil, önemli olan milli birlik ve beraberliktir" dediği unutulmamalı. Zaten Obama olmasaydı Hillary Clinton, yani ABD tarihinde ilk kez bir kadın başkan seçilecekti. Bu yeni açılımın nedeni Kennedy'ler, Carter'lar, Clinton'lar çıkaran Demokratların siyaset anlayışında yatıyor.

Amerikan halkı krizden kurtuluş için oyunu Obama'ya verdi. Obama yeni ve dinamik bir güç olarak başkanlık koltuğuna oturdu. Obama şimdi, Clinton'un bıraktığı yerden devam edecek. Belki Clinton'dan daha düzgün aile yapısı ve sağlam duruşuyla ondan daha karizmatik bir başkan olacak.

O ülkesine ve devletine bağlı iyi bir Amerikalı

Babasının Kenyalı, annesinin de beyaz bir Amerikalı olması uluslar arası medya tarafından trajikomik bir şekilde çarpıtıldı. Baba tarafından Afrikalı bir siyah ve Müslüman olduğu vb. nitelermeler Obama'yı olduğundan daha farklı bir kimliğe büründürme çabalarıydı. Oysa Obama'nın melez olması nedeniyle derisinin esmerliğinden başka, ne Afrikalılıkla ve ne de Müslümanlıkla bir ilişkisi yok. Babası ABD bursuyla Havai Üniversitesi'nde okurken Honolulu'da yaşayan beyaz bir kadınla evlenmiş, Obama'nın doğumundan iki yıl sonra da ayrılmışlardı. Baba Kenya'ya dönmüş, anne Obama 6 yaşındayken Endonezyalı biri ile evlenerek Cakarta'ya yerleşmiş. Obama 10 yaşında büyükanne ve büyükbabasıyla yaşayacağı Hawaii'ye dönmüş ve eğitimine burada devam ederek 1988'de Harvard Hukuk Fakültesine girmiş. Obama, öz babasıyla bir kez görüşmüş.

1996-2004 yılları arasında Illinois eyalet senatörü olan Obama, 2004 yılında ABD Senatosuna seçilmiş. Bu nitelikleriyle Obama, ülkesine ve devletine bağlı bir Amerikalı, dini bütün bir Hristiyan ve tüm toplumsal değerlerini benimsemiş iyi bir ABD yurttaşı. "Rak önemli değil, önemli olan milli birlik ve beraberliktir" diyen Obama'nın en sevdiği iki filozoftan biri Friedrich Nietzsche, diğeri de 1971'de ölen Protestan dinbilimci Reinhold Niebuhr. Fidel Castro, resmi internet sitesi cubadebate.cu'da yayınlanan yazısında "ABD'de köklü bir ırkçılık var. 'Beyaz' diye tabir edilen Beyaz Saray'ı siyahi bir kişinin eşi ve çocuklarıyla işgal etmesi, milyonlarca beyazın bu konuda bir uzlaşma yaptığı anlamına gelmez" diye yazdı.